

ТЕСТ ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

јун 2022.

Шифра кандидата: _____

УПУТСТВО: Тест попуњавати ћирилицом, хемијском оловком и без преправљања, поштујући граматичка и правописна правила. Нечитки, половични, преправљани, граматички и правописно неправилни одговори неће се признавати.

1. Допуните следећу тврдњу. Научно дело *Рат за српски језик и правопис* објављено је 1847. године, а написао га је Ђура (Ђуро) Даничић. **1 поен**
2. Заокружите слово испред говорних органа који производе гласове покретом или на којима се стварају гласови: **1 поен**
 - а) плућа, душник, трбушни мишићи и дијафрагма;
 - б) гласне жице, језик, задње и предње непце, алвеоле, зуби и усне;
 - в) ждреона, усна и носна дупља.
3. Напишите назив гласовне промене (алтернације) извршене у придеву *дужан.* **1 поен**

палатализација (алтернација г:ж)
4. Заокружите слова испред оних двеју именица у чијем ће дативу јединине доћи до сибиларизације **1 поен** (алтернације к:ц):
 - а) тачка
 - б) грешка
 - в) праћка
 - г) љуска
5. Напишите испод сваког глагола како гласи глаголски прилог прошли тог глагола: **1 поен**

опустити	схватити
опустивши (опустив)	схвативши (схватив)

6. Одредите врсту подвучених речи у следећем примеру: 1 поен
Једне ноћи снιο сам сан необичан, какав нисам снιο никад дотле.
необичан придев дотле прилог

7. Поред сваке именице напишите суфикс којим је она добијена: 1 поен
Ваљевка -ка Европљанин -јанин

8. Заокружите слово испред оног пара речи који илуструје *синониме*: 1 поен
а) доктор, докторка
б) изгубити, добити
в) **мудар, разборит**

9. Независна предикатска реченица *Желео сам да летим изнад тих прелепих гора по комуникативној функцији је:* 1 поен
а) жељна б) **обавештајна** в) заповедна
(Заокружите слово испред тачног одговора.)

10. Одредите врсту подвучене зависне реченице. 1 поен
Сала се испуни тако савршеном тишином да се чинило као да нико не дише.
Врста зависне реченице: последична

11. У ком напоредном односу стоје прва и друга предикатска реченица у следећој комуникативној реченици. 1 поен
Северус ништа не рече, већ крочи напред и грубо га одгурну са пута.
а) раставни б) саставни в) **супротни**
(Заокружите слово испред тачног одговора.)

12. Заокружите слово испред реченице у којој је подвучен прави објекат. 1 поен
а) Полицајац је са занимањем гледао како писац спретно рукује оружјем.
б) Одрон земље са брда изазвала је синоћна киша.
в) **Читав видик притискала је тешка југарња измаглица.**

13. У следећој реченици подвуците субјекат. 1 поен
Неколико минута учioniцу су испуњавали звуци шкрипутања пера.

14. Заокружите слово испред реченице у којој су поштована стандарднојезичка правила: 1 поен
а) У Београду ће сутра бити двадесеттри степена.
б) У Београду ће сутра бити двадесет три степени.
в) **У Београду ће сутра бити двадесет три степена.**
г) У Београду ће сутра бити двадесеттри степени.

- 15. Следећу реченицу препишите писаним словима водећи рачуна о правописним правилима: 1 поен**
 БОРИСЛАВ ПЕКИЋ ПОЗНАТИ СРПСКИ ПИСАЦ УМРО ЈЕ У ЛОНДОНУ (ВЕЛИКА БРИТАНИЈА)
 2 ЈУЛА 1992 ГОДИНЕ
Борислав Пекић, познати српски писац, умро је у Лондону (Велика Британија)(,) 2. јула 1992. године.
Борислав Пекић, познати српски писац, умро је у Лондону (Велика Британија)(,) другог јула хиљаду
деветсто деведесет друге. године.
- 16. Епски десетерац је стих који: 1 поен**
 а) има сталну цезуру након 5. слога.
 б) има сталну цезуру након 4. слога.
 в) нема цезуру.
 (Заокружите слово испред тачног одговора.)
- 17. Повежите назив риме са њеном дефиницијом тако што ћете на линије уписати одговарајући број: 1 поен**
 2 кад се римују први и трећи, други и четврти стих (*abab*) 1. парна рима
 1 кад се римују два узастопна стиха (*aabb*) 2. укрштена рима
 3 кад се римују први и четврти, други и трећи стих (*abba*) 3. обгрљена рима
- 18. Енкиду, Хумбаба и Утнапиштим су ликови који припадају: 1 поен**
 а) Илијади б) Епу о Гилгамешу в) Одисеји
 (Заокружите слово испред тачног одговора.)
- 19. Реч Библија потиче од грчке речи која значи: 1 поен**
 а) бог б) храм в) књига
 (Заокружите слово испред тачног одговора.)
- 20. Вук Карацић је епско-лирске песме назвао: 1 поен**
 а) мушко-женским песмама б) песмама на међи в) поемама
 (Заокружите слово испред тачног одговора.)
- 21. Повежите наслове дела народне књижевности са жанром којем припадају тако што ћете на линије уписати одговарајући број: 1 поен**
 3 балада 1. Сунце се дјевојком жени
 1 лирска песма 2. Златна јабука и девет пауница
 2 бајка 3. Хасанагиница
- 22. Подвуците име писца који је своја дела написао после Косовског боја: 1 поен**
 Григорије Дијак, деспот Стефан Лазаревић, Теодосије, Свети Сава
- 23. Доситеј Обрадовић _____ (упишите име и презиме писца) био је српски просветитељ, оснивач 1 поен**
 и професор Велике школе, први министар просвете. У својим делима залагао се за писање на народном језику, верску једнакост и толеранцију. Уверен да се човек рађа добар, али да лоше васпитање и нездраве навике наводе појединце на зло, нарочито је истицао значај науке и моћ природног (здравог) разума. Године 1783. штампао је своје аутобиографско дело
Живот и прикљученија _____ (упишите наслов дела).

- 24. Повежите имена писаца са епохама којима припадају тако што ћете на линије уписати одговарајући број:** **1 поен**
<u>4</u> реализам	1. Владимир Мајаковски
<u>1</u> авангарда	2. Џорџ Гордон Бајрон
<u>3</u> хуманизам и ренесанса	3. Вилијем Шекспир
<u>2</u> романтизам	4. Оноре де Балзак
- 25. Спојите имена женских јунака из романа Ана Карењина са њиховим љубавним паром тако што ћете на линије уписати одговарајући број:** **1 поен**
<u>2</u> Доли	1. Константин Љевин
<u>3</u> Ана	2. Стива Облонски
<u>1</u> Кити	3. Алексеј Карењин
- 26. Поступком реализације метафора узјахати некоме на леђа и ударити жиг на чело настала је алегоријско-сатирична приповетка Данга (упишите назив приповетке) српског писца Радоја Домановића (упишите име и презиме писца).** **1 поен**
- 27.** *О, ко змија љута кошуљицу своју,
Оставити беду, несрећу и злобу,
И ударце бича стечене у зноју,
И свемоћну подлост и опиту гнусобу!*
- Пусти снови! Напред, вранче, немој стати,
Не мириши траву, не осећај вир;
Награду за труде небо ће ти дати:
Мрачну, добру раку, и вечити мир!*
- Овим двама строфама завршава се песма Долап (упишите наслов песме), коју је испевао Милан Ракић (упишите име и презиме песника).**
- 28. Одредите стилске фигуре у подвученим стиховима:** **1 поен**
- У тој мртвој ноћи пали су на воду,
Ко олово мирну и сиву, у мраку.
Јабланови само високо у зраку
Шуме, шуме чудно, и дрхћу у своду.*
- Реч је о поређењу и ономатопеји (асонанца, алитерација).**
- 29. Стражилово, Србија и Ламент над Београдом поеме су које је написао Милош Црњански (упишите име и презиме писца).** **1 поен**

30. Пажљиво прочитајте текст и откријте о којој је књизи реч.

1 поен

Ова збирка приповедака објављена је 1970. године. У првом делу збирке приповеда се о времену после распада Аустроугарске, док други део обухвата период за време и после Другог светског рата. Као аутопоетички пролог на почетку стоји „Писмо Зији Диздаревићу“, пријатељу који је страдао у логору Јасеновац. Поред главних јунака деда Радета и дечака Баје, јављају се још и стриц Ницо, самарџија Петрак и рођак Сава.

Наслов књиге Башта сљезове боје

Име и презиме аутора Бранко Ћопић